

Отримано: 29 травня 2026 р.

Прорецензовано: 09 червня 2026 р.

Прийнято до друку: 10 червня 2026 р.

email: posadnevaoksana@gmail.com

ORCID-ідентифікатор: <https://orcid.org/0000-0001-8721-5124>DOI: [http://doi.org/10.25264/2311-5149-2026-41\(69\)-202-209](http://doi.org/10.25264/2311-5149-2026-41(69)-202-209)

Посаднева О. М. Оцінка та прогнозування розвитку фондового ринку України в умовах макроекономічної нестабільності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : серія «Економіка»*. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2026. № 41(69). С. 202–209.

УДК: 336.761

JEL-класифікація: G10

Посаднева Оксана Михайлівна,
кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Херсонського національного технічного університету

ОЦІНКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У статті досліджено сучасний стан фондового ринку України в умовах макроекономічної нестабільності та воєнної економіки. Розраховано інтегральний показник розвитку фондового ринку, який дозволив комплексно оцінити основні тенденції його функціонування. На основі прогнозних параметрів монетарної політики здійснено сценарне прогнозування розвитку фондового ринку України на 2026–2028 рр. За результатами дослідження встановлено, що подальший розвиток ринку капіталу залежатиме від рівня макроекономічної стабільності, ліквідності ринку, структури біржових торгів та активності корпоративного сегмента. Обґрунтовано доцільність диверсифікації фінансових інструментів, підвищення ролі корпоративних цінних паперів і зниження надмірної концентрації операцій у сегменті державних боргових інструментів.

Ключові слова: фондовий ринок, ринок капіталу, макроекономічна нестабільність, ліквідність фондового ринку, сценарне прогнозування.

Oksana Posadnieva,
PhD in Economics, Associate Professor,
Department of Finance, Accounting and Taxation,
Kherson National Technical University

ASSESSMENT AND FORECASTING OF THE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN STOCK MARKET UNDER MACROECONOMIC INSTABILITY

This article examines the Ukrainian stock market's current state and development prospects under macroeconomic instability. The study is driven by the capital market's growing role in supporting investment activity, mobilizing financial resources, and facilitating wartime economic recovery. Particular attention is devoted to monetary factors influencing market performance, including the National Bank of Ukraine's key policy rate, domestic government bond (OVDP) yields, and exchange trading structures.

The purpose of the study is to assess the stock market, determine the impact of macroeconomic factors, and forecast medium-term capital market trends. The methodological framework combines analysis, synthesis, statistical comparison, indicator normalization, integrated assessment, and scenario forecasting.

The study analyzes exchange trading dynamics, financial instrument structures, market liquidity, and key segment performance during 2021–2025. Based on quantitative indicators, an integrated stock market development index was constructed to comprehensively evaluate market performance under wartime conditions. The findings indicate that monetary policy significantly influences stock market development, particularly affecting the attractiveness of government securities and resource allocation across market segments.

Scenario forecasting suggests that future market development will largely depend on monetary policy parameters, macroeconomic stability, and economic recovery rates. The study substantiates the need to diversify financial instruments, strengthen the corporate segment, and improve liquidity as key prerequisites for the sustainable development of Ukraine's capital market.

Keywords: stock market, capital market, macroeconomic instability, stock market liquidity, scenario forecasting.

Постановка проблеми. Фондовий ринок посідає важливе місце у фінансовій системі держави, виконуючи функції акумулювання та перерозподілу капіталу між суб'єктами економічних відносин. Його функціонування забезпечує залучення інвестиційних ресурсів для фінансування діяльності підприємств, державних інституцій та органів місцевого самоврядування, створюючи передумови для активізації інвестиційних процесів. Рівень розвитку фондового ринку значною мірою визначає ефективність трансформації заощаджень в інвестиції, сприяє економічному зростанню та зміцненню фінансової стійкості держави.

Сучасний етап розвитку фондового ринку України характеризується впливом низки дестабілізуючих чинників, серед яких воєнний стан, високий рівень макроекономічної невизначеності, інфляційний тиск, зростання боргового навантаження та посилення ролі монетарних інструментів у регулюванні фінансового сектору. Повномасштабна військова агресія російської федерації суттєво змінила умови функціонування ринку капіталу, зумовивши скорочення інвестиційної активності, зниження ліквідності біржового сегмента та концентрацію фінансових ресурсів у сфері фінансування державних потреб. Наслідком цих процесів стало посилення ролі державних боргових цінних паперів у структурі фондового ринку.

За таких умов особливої актуальності набуває дослідження впливу макроекономічних чинників на розвиток фондового ринку України. Динаміка процентних ставок, інфляційних процесів, державного боргу, валютного курсу та інших макроекономічних показників безпосередньо впливає на інвестиційну поведінку учасників ринку, рівень його ліквідності, структуру фінансових інструментів і можливості залучення капіталу. Оцінка характеру та сили такого впливу є необхідною передумовою для визначення перспектив розвитку вітчизняного ринку капіталу в умовах воєнної та післявоєнної трансформації економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Правові засади функціонування фондового ринку України визначені Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», який регламентує діяльність учасників ринку, порядок емісії та обігу фінансових інструментів, а також механізми державного регулювання ринку капіталу [1].

Питання економічної сутності фондового ринку, його ролі у фінансовій системі та значення для перерозподілу інвестиційних ресурсів досліджуються у працях Н. І. Федоронько та І. Я. Трачук [2], А. Босак і Ю. Дойнік [3], Н. Ткачук та Д. Фурман [4]. Автори розглядають фондовий ринок як важливий механізм мобілізації капіталу, що забезпечує фінансування економічного розвитку та ефективний перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання.

Окремий напрям наукових досліджень присвячений оцінці сучасного стану фондового ринку України та проблемам його розвитку в умовах воєнної економіки. Зокрема, О. В. Неізнестна та Є. Г. Тригубченко [5], В. Харабара, Р. Грешко та В. Харабара [6], В. В. Чернега [7] аналізують структурні диспропорції вітчизняного ринку капіталу, особливості функціонування фондового ринку в умовах воєнного стану, а також перспективи його подальшої трансформації.

Проблеми інвестиційної активності та участі інвесторів у функціонуванні фондового ринку висвітлено у працях С. Є. Шишкова [8], Ю. Людкової та А. Абдуллаєвої [9]. Дослідники акцентують увагу на необхідності розширення кола інвесторів, підвищення фінансової грамотності населення та розвитку сучасних інструментів залучення капіталу.

Значна увага у сучасній науковій літературі приділяється впливу макроекономічних факторів на розвиток фондового ринку. У працях В. В. Коваленка, С. А. Шелудько та К. Черкашиної [10] досліджуються особливості фіскально-монетарної взаємодії та її вплив на фінансовий ринок України. А. О. Ярмішко [11] аналізує чинники, що визначають розвиток фондового ринку, тоді як Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович, В. Ганусич та Д. Вайданич [12] розглядають перспективи його розвитку в умовах економічної нестабільності та невизначеності.

Попри значний науковий доробок, питання впливу монетарної політики та ринку ОВДП на розвиток фондового ринку України в умовах воєнної економіки залишаються недостатньо дослідженими. Подальшого опрацювання потребують підходи до комплексної оцінки стану ринку капіталу, визначення впливу макроекономічних факторів на його структуру та ліквідність, а також прогнозування перспектив його розвитку в умовах високої економічної невизначеності.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є оцінка впливу макроекономічних факторів на функціонування фондового ринку України та визначення перспектив його розвитку в умовах макроекономічної нестабільності. Відповідно до поставленої мети, завданням дослідження є аналіз сучасного стану фондового ринку України, оцінка впливу монетарних факторів на його розвиток, розрахунок інтегрального показника та здійснення сценарного прогнозування перспектив його функціонування.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років розвиток фондового ринку України відбувався під впливом масштабних макроекономічних та воєнних викликів, які суттєво змінили структуру біржових торгів і пріоритети учасників ринку. Однією з найбільш характерних тенденцій стало посилення ролі державних боргових інструментів, насамперед облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП). Водночас корпоративний сегмент ринку капіталу демонстрував значно нижчу активність, що обмежувало можливості фондового ринку щодо виконання його інвестиційної функції.

Формування такої структури ринку значною мірою було зумовлене особливостями монетарної та боргової політики держави. Підвищення облікової ставки НБУ, зростання дохідності ОВДП та збільшення обсягів внутрішніх державних запозичень сприяли концентрації фінансових ресурсів у сегменті

державних цінних паперів. За цих умов фондовий ринок фактично став одним із ключових механізмів фінансування бюджетного дефіциту, тоді як можливості залучення капіталу корпоративним сектором залишалися обмеженими.

З огляду на зазначене, особливої ваги набуває пошук напрямів подальшого розвитку ринку капіталу, здатних забезпечити підвищення його ліквідності, розширення спектра фінансових інструментів та активізацію корпоративного сегмента. Не менш важливим є оцінювання потенційних траєкторій розвитку фондового ринку залежно від зміни монетарних параметрів, насамперед облікової ставки НБУ, дохідності державних цінних паперів та структури біржових операцій. Такий підхід дозволяє визначити можливі сценарії трансформації ринку в середньостроковій перспективі та оцінити їх наслідки для фінансової системи загалом.

Для комплексної оцінки стану та тенденцій розвитку фондового ринку доцільним є використання інтегрального показника. Його застосування зумовлене тим, що окремі індикатори відображають лише певні аспекти функціонування ринку. Так, обсяг торгів характеризує масштаби ринкової активності, показники ліквідності – інтенсивність обігу фінансових інструментів, а частка ОВДП у структурі торгів – рівень концентрації операцій у державному сегменті. Розгляд кожного з цих показників окремо не дає можливості сформувати цілісне уявлення про загальний рівень розвитку ринку капіталу.

Інтегральний підхід дозволяє об'єднати систему взаємопов'язаних показників у єдиний узагальнюючий індикатор та отримати більш об'єктивну оцінку процесів, що відбуваються на фондовому ринку. Крім аналізу динаміки його розвитку у 2021–2025 рр., це створює підґрунтя для сценарного прогнозування подальших змін залежно від трансформації монетарних умов, структури торгів, рівня ліквідності та приєднаності державних боргових інструментів.

Для розрахунку інтегрального індексу розвитку фондового ринку використано наступні дані (табл. 1):

Таблиця 1

Показники розвитку фондового ринку України у 2021–2025 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Обсяг біржових торгів, млрд грн	451,96	160,64	436,43	656,69	1076,58
Частка корпоративних інструментів, %	0,71	1,01	2,09	1,64	0,91
Частка ОВДП, %	98,18	95,14	93,03	83,44	75,52
Первинний ринок, млрд грн	0,521	0,073	0,360	0,865	0,959
Вторинний ринок, млрд грн	451,44	160,56	436,07	618,53	894,44
Строковий ринок, млрд грн	0,0593	0,00587	0,00	37,29	181,18
Частка деривативів, %	0,01	0,00	0,00	5,68	16,83
Ліквідність ринку, %	8,28	3,09	6,68	8,57	12,05

Джерело: складено автором на основі [13; 14].

Для побудови інтегрального показника розвитку фондового ринку України використано метод нормалізації показників за принципом «мінімум – максимум». Такий підхід дає змогу привести різномірні показники до єдиної шкали вимірювання та забезпечити можливість їх подальшого агрегування в узагальнюючий індикатор.

До групи стимуляторів віднесено показники, зростання яких свідчить про покращення стану фондового ринку, а саме: обсяг біржових торгів, частку корпоративних фінансових інструментів, обсяги операцій на первинному та вторинному ринках, розвиток строкового сегмента, частку деривативів у структурі торгів і рівень ліквідності ринку. Натомість частку ОВДП розглянуто як дестимулятор, оскільки її надмірне зростання відображає посилення концентрації торгів у сегменті державних боргових інструментів та зниження рівня диверсифікації ринку капіталу.

Нормування показників-стимуляторів здійснювалося за формулою 1, яка передбачає визначення відносного положення кожного показника в межах його варіації за досліджуваний період:

$$X_{norm} = \frac{X_i - X_{min}}{X_{max} - X_{min}} \quad (1)$$

Для дестимулятору застосовано формулу 2, що дозволяє врахувати зворотний характер їх впливу на розвиток фондового ринку:

$$X_{norm} = \frac{X_{max} - X_i}{X_{max} - X_{min}} \quad (2)$$

Інтегральний показник розвитку фондового ринку визначено як середнє арифметичне нормованих значень відібраних індикаторів (формула 3):

$$I = \frac{\sum X_i}{n} \quad (3)$$

Застосування зазначеного підходу дає можливість не лише узагальнити інформацію щодо окремих параметрів функціонування фондового ринку, але й оцінити загальну динаміку його розвитку в умовах воєнної економіки. Результати розрахунку інтегрального показника наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Розрахунок інтегрального показника розвитку фондового ринку в Україні у 2021–2025 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Нормовані показники					
Обсяг біржових торгів	0,318	0,000	0,301	0,542	1,000
Частка корпоративних інструментів	0,000	0,217	1,000	0,674	0,145
Первинний ринок	0,506	0,000	0,324	0,894	1,000
Вторинний ринок	0,396	0,000	0,375	0,624	1,000
Строковий ринок	0,000	0,000	0,000	0,206	1,000
Частка деривативів	0,001	0,000	0,000	0,337	1,000
Ліквідність ринку	0,579	0,000	0,401	0,612	1,000
Частка ОВДП	0,000	0,134	0,227	0,650	1,000
Результат					
Інтегральний показник	0,225	0,044	0,329	0,567	0,893

Джерело: складено автором за результатами власних досліджень.

Результати розрахунку інтегрального показника свідчать про суттєвий вплив воєнних та макроекономічних чинників на розвиток фондового ринку України. Найнижче значення показника було зафіксовано у 2022 р., що стало наслідком повномасштабного вторгнення РФ, різкого скорочення обсягів біржових торгів, зниження ліквідності та загального погіршення інвестиційного клімату. За таких умов фондовий ринок фактично втратив частину своїх функцій щодо ефективного перерозподілу фінансових ресурсів.

Починаючи з 2023 р., спостерігалася поступова позитивна динаміка інтегрального показника. Його зростання було зумовлене відновленням біржової активності, розширенням операцій на вторинному ринку, розвитком строкового сегмента та підвищенням ролі деривативів у структурі торгів. Водночас отримані результати свідчать, що позитивні зміни відбувалися переважно в межах існуючої моделі функціонування ринку, основу якої продовжували формувати державні боргові інструменти. Як наслідок, корпоративний сегмент ринку капіталу й надалі розвивався значно повільніше, ніж державний.

Оскільки ключові параметри функціонування фондового ринку тісно пов'язані з умовами монетарної політики, подальший аналіз доцільно здійснювати з урахуванням прогностичної динаміки облікової ставки НБУ. Саме цей індикатор значною мірою визначає рівень дохідності ОВДП, впливає на розподіл фінансових ресурсів між окремими сегментами ринку капіталу та формує інвестиційні стимули для його учасників.

Зміна облікової ставки відображається не лише на вартості державних запозичень, але й на ліквідності фондового ринку, структурі біржових торгів, активності корпоративних емітентів та загальному рівні інвестиційної активності. Тому прогностичні параметри монетарної політики, оприлюднені Національним банком України, можуть бути використані як база для побудови сценаріїв подальшого розвитку фондового ринку України (табл. 3).

Таблиця 3

Прогнозна квартальна та річна динаміка облікової ставки НБУ

Період	Прогнозна облікова ставка НБУ, %	Середньорічна облікова ставка НБУ, %
III.2026	14,50	14,5
IV.2026	14,50	
I.2027	14,20	
II.2027	13,30	13,30
III.2027	13,00	
IV.2027	12,70	
I.2028	12,20	
II.2028	11,70	11,47
III.2028	11,20	
IV.2028	10,80	

Джерело: складено автором на основі [15].

Для оцінки перспектив розвитку фондового ринку України використано аналітико-сценарний підхід, який передбачає формування прогнозних показників на основі очікуваної динаміки облікової ставки НБУ та тенденцій, виявлених у ході аналізу за 2021–2025 рр. Застосування такого підходу дає змогу оцінити можливі зміни ключових параметрів ринку капіталу за умови збереження існуючих закономірностей його розвитку.

Прогноз дохідності ОВДП ґрунтується на встановленому взаємозв'язку між обліковою ставкою НБУ та рівнем дохідності державних боргових інструментів. Підвищення облікової ставки супроводжується зростанням дохідності ОВДП, тоді як її зниження сприяє поступовому здешевленню державних запозичень.

Прогноз структури біржових торгів побудовано з урахуванням тенденцій попередніх років. Очікуване пом'якшення монетарної політики та зниження дохідності державних цінних паперів мають сприяти поступовому скороченню частки ОВДП у структурі біржових операцій. Водночас це створює передумови для більш збалансованого розвитку окремих сегментів фондового ринку.

При прогнозуванні корпоративного сектору враховано можливий перерозподіл інвестиційних ресурсів між державними та корпоративними фінансовими інструментами. Зменшення дохідності ОВДП поступово знижуватиме їх інвестиційну привабливість, що може стимулювати зростання попиту на корпоративні акції та облігації.

Прогноз ліквідності фондового ринку сформовано на основі виявленої залежності між обсягами біржових торгів, розвитком корпоративного сегмента та активністю на ринку деривативів. Розширення кола фінансових інструментів і збільшення частки корпоративних операцій здатні позитивно вплинути на інтенсивність ринкового обігу та сприяти подальшому підвищенню ліквідності.

Відповідно до наведених припущень сформовано базовий сценарій розвитку фондового ринку України, результати якого наведено у табл. 4.

Таблиця 4

Кількісні припущення базового сценарію розвитку фондового ринку України

Показники	2026 рік	2027 рік	2028 рік
Облікова ставка НБУ, % (прогноз НБУ)	14,50	13,30	11,47
Обсяг біржових торгів, млрд грн	1 150,00	1 290,00	1 500,00
Частка корпоративних інструментів, %	1,50	2,30	3,50
Частка ОВДП, %	72,00	68,00	63,00
Первинний ринок, млрд грн	1,20	1,55	2,10
Вторинний ринок, млрд грн	1 148,80	1 288,45	1 497,90
Строковий ринок, млрд грн	204,75	230,40	262,70
Частка деривативів, %	17,50	18,00	18,50
Ліквідність ринку, %	13,80	15,50	18,00

Джерело: складено автором за результатами власних досліджень.

Результати прогнозування свідчать, що за базового сценарію у 2026–2028 рр. фондовий ринок України зберігатиме тенденцію до поступового відновлення. Очікується подальше зростання обсягів біржових торгів, підвищення рівня ліквідності та розширення структури фінансових інструментів. Важливим чинником таких змін може стати пом'якшення монетарної політики НБУ, що сприятиме зниженню вартості фінансових ресурсів та активізації інвестиційної діяльності на ринку капіталу.

Прогнозні розрахунки також вказують на поступове зменшення частки ОВДП у структурі біржових операцій. Хоча державні боргові інструменти й надалі залишатимуться важливою складовою фондового ринку, їх домінуюче становище поступово послаблюватиметься. Це створює передумови для більш збалансованого розвитку окремих сегментів ринку капіталу та зниження рівня його залежності від державних запозичень.

Одночасно прогнозується збільшення частки корпоративних фінансових інструментів, а також подальший розвиток строкового сегмента та ринку деривативів. Такі зміни можуть свідчити про поступове розширення інвестиційних можливостей учасників ринку, підвищення його глибини та покращення механізмів управління фінансовими ризиками.

Разом із тим, реальна траєкторія розвитку фондового ринку залежатиме від значної кількості зовнішніх і внутрішніх чинників, зокрема, макроекономічної ситуації, перебігу воєнних подій, параметрів монетарної політики та швидкості післявоєнного відновлення економіки. Тому доцільним є доповнення кількісного прогнозу якісною оцінкою можливих варіантів розвитку подій у межах оптимістичного, базового та песимістичного сценаріїв (табл. 5).

Таблиця 5

Якісні припущення сценарного прогнозу розвитку фондового ринку України

Група показників	Оптимістичний сценарій	Базовий сценарій	Песимістичний сценарій
Монетарні умови	швидше зниження ставки НБУ	реалізація прогнозованої траєкторії ставки	збереження вищої ставки через ризики
Дохідність ОВДП	зменшення дохідності ОВДП	помірне зниження дохідності ОВДП	висока дохідність ОВДП
Структура торгів	поступове зниження частки ОВДП	повільне скорочення домінування ОВДП	збереження концентрації торгів навколо ОВДП
Корпоративний сегмент	активізація корпоративного сегмента	поступове відновлення корпоративних інструментів	слабке відновлення корпоративного сегмента
Ліквідність	зростання ліквідності ринку	помірне зростання ліквідності	стагнація ліквідності

Джерело: складено автором за результатами власних досліджень.

На основі сформованих сценаріїв розвитку фондового ринку України, наведених у табл. 5, здійснено розрахунок прогнозних значень інтегрального показника за формулою 3. Використання інтегрального підходу дозволяє оцінити сукупний вплив змін ключових параметрів ринку на загальний рівень його розвитку та порівняти можливі траєкторії розвитку за різних макроекономічних умов.

Отримані результати розрахунків інтегрального показника розвитку фондового ринку України за кожним із прогнозних сценаріїв наведено у табл. 6

Таблиця 6

Сценарний прогноз інтегрального показника розвитку фондового ринку України у 2025–2028 рр.

Сценарій	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік
Оптимістичний	0,893	1,020	1,140	1,280
Базовий	0,893	0,960	1,040	1,160
Песимістичний	0,893	0,850	0,810	0,780

Джерело: складено автором за результатами власних досліджень.

Результати сценарного прогнозування демонструють різні траєкторії розвитку фондового ринку України залежно від зміни макроекономічних умов та параметрів монетарної політики.

Для більш наочного відображення результатів сценарного прогнозування та порівняння можливих траєкторій розвитку фондового ринку України у 2026–2028 рр. побудовано графічну інтерпретацію отриманих результатів (рис. 1).

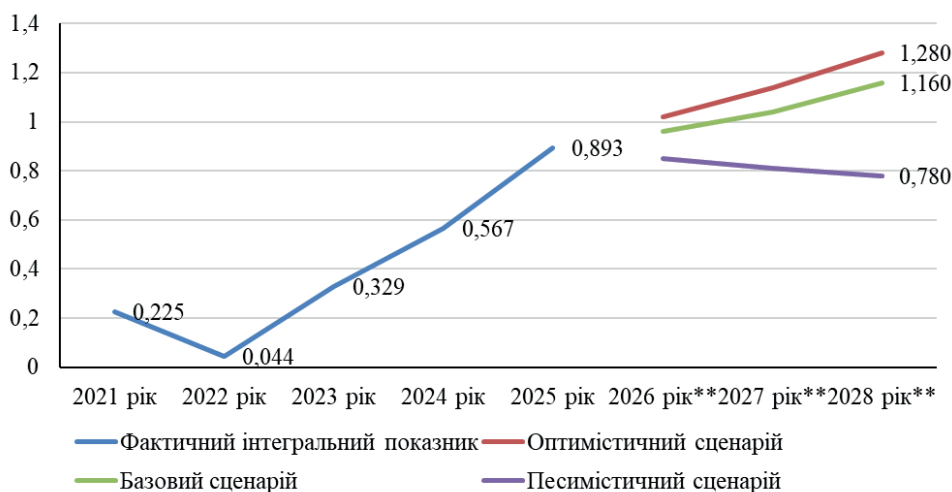

Рис. 1. Сценарний прогноз інтегрального показника розвитку фондового ринку України у 2026–2028 рр

Джерело: складено автором за результатами власних досліджень.

З рис. 1 видно, що за базового сценарію прогнозується поступове зростання інтегрального показника у 2026–2028 рр. Така динаміка пов'язана з очікуваним зниженням облікової ставки НБУ, поступовим

скороченням частки ОВДП у структурі біржових торгів та помірним відновленням корпоративного сегмента ринку капіталу.

Найбільш сприятливі тенденції характерні для оптимістичного сценарію. У цьому випадку інтегральний показник зростатиме більш високими темпами завдяки активізації операцій з корпоративними фінансовими інструментами, підвищенню ліквідності фондового ринку та розширенню структури біржових торгів. Важливим чинником виступатиме також зменшення концентрації ринку навколо державних боргових інструментів і посилення ролі альтернативних джерел залучення інвестиційного капіталу.

Натомість песимістичний сценарій передбачає збереження існуючих структурних диспропорцій. За таких умов фондовий ринок і надалі залишатиметься орієнтованим переважно на обіг державних боргових цінних паперів, що обмежуватиме розвиток корпоративного сегмента та стримуватиме підвищення ліквідності. Як наслідок, темпи зростання інтегрального показника будуть значно нижчими порівняно з базовим і оптимістичним сценаріями.

Загалом рисунок підтверджує, що подальший розвиток фондового ринку України значною мірою залежатиме від монетарної політики НБУ, рівня дохідності державних боргових інструментів, структури біржових торгів та темпів відновлення корпоративного сегмента ринку капіталу.

Висновки. Результати проведеного дослідження дають підстави очікувати за поступове покращення основних параметрів функціонування фондового ринку України. Зростання інтегрального показника розвитку ринку капіталу буде обумовлене насамперед пом'якшенням монетарних умов, поступовим зниженням дохідності державних боргових інструментів та відповідним перерозподілом інвестиційних ресурсів між окремими сегментами фінансового ринку. Важливу роль відіграватимуть також підвищення ліквідності біржового ринку та поступове розширення частки корпоративних фінансових інструментів у структурі торгів.

Разом із тим перспективи розвитку фондового ринку залишатимуться тісно пов'язаними із загальним станом національної економіки. Визначальний вплив матимуть макроекономічна стабільність, узгодженість монетарної та фіскальної політики, динаміка інфляційних процесів, рівень воєнних ризиків, а також швидкість відновлення ділової активності та інвестиційного середовища.

Подальший розвиток ринку капіталу потребує системних змін, спрямованих на формування більш збалансованої структури біржових операцій. Одним із ключових завдань залишається поступове зменшення надмірної концентрації торгів у сегменті ОВДП та створення економічних стимулів для активнішого використання підприємствами механізмів фондового фінансування. За таких умов зростатиме роль корпоративних акцій і облігацій як інструментів залучення інвестиційних ресурсів.

Окремої уваги потребує розвиток інституційної бази фондового ринку. Насамперед йдеться про розширення можливостей інститутів спільного інвестування, недержавних пенсійних фондів та страхових компаній, які в більшості розвинених країн виступають основними постачальниками довгострокового інвестиційного капіталу. Поряд із цим важливим напрямом залишається вдосконалення механізмів залучення інвестицій у корпоративний сектор та підвищення рівня захисту прав інвесторів.

Вагомий потенціал для подальшого розвитку має строковий ринок та сегмент деривативів. Розширення спектра інструментів управління ризиками сприятиме підвищенню ринкової ліквідності, покращенню цінового механізму та створенню додаткових можливостей для хеджування процентних, валютних і ринкових ризиків.

Таким чином, забезпечення більш збалансованого розвитку окремих сегментів фондового ринку, підвищення його ліквідності та розширення кола інституційних інвесторів створюватимуть передумови для посилення ролі ринку капіталу у фінансуванні інвестиційних процесів та довгострокового економічного розвитку України.

Література:

1. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>>. (2026, травень, 05).

Verkhovna Rada of Ukraine (2006). *Pro rynky kapitalu ta orhanizovani tovarni rynky: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 № 3480-IV* [On Capital Markets and Organized Commodity Markets: Law of Ukraine dated February 23, 2006 No. 3480-IV]. *Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>>. (2026, May, 05). [in Ukrainian].

2. Федоронько, Н. І., Трачук, І. Я. (2017). Рушійні процеси розвитку світового фондового ринку. *Економіка і суспільство*, 9, 115–119.

Fedoronko, N. I., & Trachuk, I. Ya. (2017). *Rushiini protsesy rozvytku svitovoho fondovoho rynku* [Driving processes of the global stock market development]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economy and society], 9, 115–119. [in Ukrainian].

3. Босак, А., Дойнік, Ю. (2021). Фондовий ринок України: перспективи розвитку і світовий досвід державного регулювання. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*, 3(2), 290–303. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.290>.

Bosak, A., & Doinik, Yu. (2021). Fondovyi rynek Ukrainy: perspektyvy rozvytku i svitovyi dosvid derzhavnogo rehuliuвання [The stock market of Ukraine: development prospects and international experience of state regulation]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku* [Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems], 3(2), 290–303. <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.290> [in Ukrainian].

4. Ткачук, Н., Фурман, Д. (2024). Особливості фондового ринку як складної адаптивної системи. *Економіка та суспільство*, 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-102>.

Tkachuk, N., & Furman, D. (2024). Osoblyvosti fondovoho rynku yak skladnoi adaptyvnoi systemy [Features of the stock market as a complex adaptive system]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society], 67. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-102> [in Ukrainian].

5. Неізнана, О. В., Тригубченко, Є. Г. (2023). Фондовий ринок України в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи розвитку. *Ефективна економіка*, 8. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.8.33>.

Niezviestna, O. V., & Tryhubchenko, Ye. H. (2023). Fondovyi rynek Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: problemy ta perspektyvy rozvytku [The Ukrainian stock market under martial law: problems and development prospects]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], 8. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.8.33> [in Ukrainian].

6. Харабара, В., Грешко, Р., Харабара, В. (2024). Фондовий ринок України: стан, актуальні проблеми та перспективи. *Молодий вчений*, 6(130), 195–200. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6-130-16>.

Kharabara, V., Hreshko, R., & Kharabara, V. (2024). Fondovyi rynek Ukrainy: stan, aktualni problemy ta perspektyvy [The stock market of Ukraine: current state, challenges and prospects]. *Molodyi vchenyi* [Young scientist], 6(130), 195–200. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6-130-16> [in Ukrainian].

7. Чернега, В. В. (2024). Сучасний стан та перспективи розвитку фондового ринку України. *Економіка та суспільство*, 67, 512–517. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-144>.

Cherneha, V. V. (2024). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku fondovoho rynku Ukrainy [Current state and development prospects of the Ukrainian stock market]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society], 67, 512–517. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-144> [in Ukrainian].

8. Шишков, С. Є. (2022). Залучення індивідуальних інвесторів до фондового ринку України: технології та інструментарій. *Український соціум*, 3, 64–83.

Shyshkov, S. Ye. (2022). Zaluchennia indyvidualnykh investoriv do fondovoho rynku Ukrainy: tekhnolohii ta instrumentarii [Involving individual investors in the Ukrainian stock market: technologies and tools]. *Ukrainskyi sotsium* [Ukrainian society], 3, 64–83. [in Ukrainian].

9. Людковська, Ю., Абдуллаєва, А. (2023). Інвестування в український фондовий ринок під час війни: переваги та недоліки для інвесторів. *Молодий вчений*, 11(123), 125–128. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-11-123-16>.

Liudkovska, Yu., & Abdullaieva, A. (2023). Investuvannia v ukrainskyi fondovyi rynek pid chas viiny: perevahy ta nedoliky dlia investoriv [Investing in the Ukrainian stock market during wartime: advantages and disadvantages for investors]. *Molodyi vchenyi*, 11(123), 125–128. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-11-123-16> [in Ukrainian].

10. Kovalenko, V. V., Sheludko, S. A., & Cherkashyna, K. (2024). Monetary and fiscal coordination in Ukraine and its impact on economic growth under the conditions of marital state. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2(55), 9–19. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4352>.

11. Ярмішко, А. О. (2024). Фондовий ринок України: аналіз чинників впливу та шляхи модернізації. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*, 2(14). DOI: <http://doi.org/10.32750/2024-0234>.

Yarmishko, A. O. (2024). Fondovyi rynek Ukrainy: analiz chynnykyv vplyvu ta shliakhy modernizatsii [The Ukrainian stock market: analysis of influencing factors and modernization directions]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, 2(14). <http://doi.org/10.32750/2024-0234> [in Ukrainian].

12. Бачо, Р., Пойда-Носик, Н., Макарович, В., Ганусич, В., Вайданич, Д. (2025). Прогноз розвитку фондового ринку України в умовах економічної нестабільності. *Сталий розвиток економіки*, 4(55), 409–418. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-56>.

Bacho, R., Poida-Nosyk, N., Makarovych, V., Hanusych, V., & Vaidanych, D. (2025). Prohnoz rozvytku fondovoho rynku Ukrainy v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti [Forecasting the development of the Ukrainian stock market under economic instability]. *Stalyi rozvytok ekonomiky* [Sustainable economic development], 4(55), 409–418. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-56> [in Ukrainian].

13. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. <<https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>>. (2026, травень, 10).

National Securities and Stock Market Commission (2026). *Analitichni dani shchodo rozvytku fondovoho rynku* [Analytical data on stock market development]. <<https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>>. (2026, May, 10). [in Ukrainian].

14. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні. Мінфін. <<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>>. (2026, травень, 10).

Minfin (2026). *Valovyi vnutrishnii produkt (VVP) v Ukraini* [Gross Domestic Product (GDP) in Ukraine]. <<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>>. (2026, May, 10). [in Ukrainian].

15. Презентація до пресбрифінгу з монетарної політики, квітень 2026 року. Національний банк України. <<https://bank.gov.ua/ua/news/all/prezentatsiya-do-presbrifingu-z-monetarnoyi-politiki-kviten-2026-roku>>. (2026, травень, 11).

National Bank of Ukraine (2026). *Prezentatsiia do presbryfingu z monetarnoi polityky, kviten 2026 roku* [Presentation for the monetary policy briefing, April 2026]. <<https://bank.gov.ua/ua/news/all/prezentatsiya-do-presbrifingu-z-monetarnoyi-politiki-kviten-2026-roku>>. (2026, May, 11). [in Ukrainian].